

YARGITAY
22. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2014/3987
Karar No. 2014/2499
Tarihi: 17.02.2014

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK. /41

- ***İŞKOLU BARAJININ ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERE AYKIRILIĞININ İŞKOLU İTİRAZINDA İLERİ SÜRÜLEMEYECEĞİ***
-

ÖZETİ Öncelikle işkolu barajının uluslararası sözleşmelere aykırı olduğu ve Anayasanın 90. maddesi uyarınca bu barajın dikkate alınamayacağı iddiasının bu davada ileri sürülüp sürülemediği tartışılmalıdır.

Yukarıda belirtilen kanuni düzenlemelerden de anlaşıldığı üzere, işkolu istatistiklerine itiraz, istatistiklerin gerçeği yansıtmadığı iddiası ile yapılabilmektedir. Bir başka ifadeyle, işkolu istatistiklerine itiraz, istatistiklerdeki hatalara ilişkin olup, istatistik ile hukuki dayanaklarının uluslararası mevzuata uygunluğuyla ilgili değildir. Bu yönüyle işkolu barajı, işçi sendikasının ehliyeti ile ilgili bir konu olduğundan, davacının bu iddiasını yetki tespitine itiraz davasında ileri sürebileceği kabul edilmelidir. Bu belirlemeyi yaptıktan sonra davacının işkolundaki toplam işçi sayısı ile kendi üye sayısına ilişkin itirazları değerlendirildiğinde ise, mahkemece yapılan araştırma yetersiz olduğu gibi, bu konuda alınan bilirkişi raporu da hükme esas alınabilecek nitelikte değildir.

DAVA : Davacı, 26.01.2013 tarihinde 29540 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu gereğince; İş Kollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2013 Ocak Ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ" in 02 nolu Gıda Sanayi İş kolunda çalışan toplam işçi sayısı ve davacı Gıda-İş Sendikasının üye sayısının iptali ile esastan karar kurulmasını beklemeksizin tebliği ilgili kısımlarına ilişkin ihtiyati tedbir kararı verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davalı Şeker-İş Sendikası, Öz Gıda İş Sendikası ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı avukatları tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi G. Yılmaz tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun, toplu iş sözleşmesi ehliyeti ve yetkisine sahip sendikaların tespit esas ve usullerini değiştirdiğini, 6356 sayılı Kanun'un 41. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca yayımlanan istatistiklere göre yüzde bir üye şartını karşılamayan müvekkil sendikanın toplu iş sözleşmesi ehliyetini yitirdiğini, tebliğde müvekkilinin üye sayısının 1.788 olarak gösterildiğini, ancak üye sayısının 5.210'un üzerinde olduğunu, tebliğde yer alan sayının hatalı olduğunu ve iptali gerektiğini, ayrıca 6356 sayılı Kanun'un 41. maddesinin beşinci fıkrasının uluslararası sözleşmelere aykırı olduğunu, Anayasa'nın 90. maddesi gereğince üst norm niteliğinde olan ILO'nun 87 ve 98 sayılı sözleşmelerinin uygulanması gerektiğini ve işkolu barajının uygulanamayacağını ileri sürerek işkollarındaki işçi sayıları ve sendikaların üye sayılarına ilişkin Ocak 2013 tebliğinin gıda sanayine ilişkin toplam işçi sayısı ile Gıda- İş sendikasının üye sayısının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili, öncelikle dava dilekçesinin ekinde somut delillerin yer almaması nedeniyle davanın incelenmeksizin reddinin gerektiğini ileri sürmüş, Bakanlığın

yetkili sendikanın belirlenmesinde kendisine gönderilen bildirimleri esas aldığını, kayıtlar tutulurken üyelik, üyelikten çekilme, işkolu değiştirme, bir yıldan fazla işsiz kalma, ölüm gibi denetimlerin günlük olarak yapıldığını belirterek haksız davanın reddini talep etmiştir.

Davalı Öz-Gıda İş Sendikası vekili de, davanın hiçbir somut iddia olmadan açıldığını belirterek reddini talep etmiş, diğer davalılar davaya cevap vermemiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, usulüne uygun olarak yürürlüğe konulmuş ILO'nun 87 ve 98 sayılı sözleşmelerinin üst norm niteliği göz önünde bulundurularak, davalı bakanlıkça çıkarılan tebliğ hükümlerinin, 98 sayılı ILO sözleşmesinin 4. maddesi ile 87 sayılı ILO sözleşmesinin 2. maddesi hükümlerine açıkça aykırı olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne ve 2013 yılı Ocak ayı istatistikleri hakkındaki tebliğin gıda sanayi işkolunda çalışan işçi sayısı ile davacı sendikayla ilgili kısmın iptaline karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı, davalılardan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Öz Gıda İş Sendikası ve Türkiye Şeker Sanayi İşçileri Sendikası temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Taraflar arasındaki uyuşmazlık, davacı sendikanın kurulu bulunduğu işkolu istatistiğinin hatalı olup olmadığı, işkolu barajının Anayasanın 90. maddesi kapsamında uluslararası sözleşmelere aykırılık oluşturup oluşturmadığı noktasındadır.

6356 sayılı Kanun'un 41. maddesinin 5. fıkrasına göre "Bir işkolunda çalışan işçilerin yüzde üçünün tespitinde Bakanlıkça her yıl ocak ve temmuz aylarında yayımlanan istatistikler esas alınır. Bu istatistiklerde her bir işkolundaki toplam işçi sayısı ile işkollarındaki sendikaların üye sayıları yer alır. Yayımlanan istatistik, toplu iş sözleşmesi ve diğer işlemler için yeni istatistik yayımlanıncaya kadar geçerlidir. Yetki belgesi almak üzere başvuran veya yetki belgesi alan işçi sendikasının yetkisini daha sonra yayımlanacak istatistikler etkilemez." Aynı maddenin 6. fıkrasına göre ise "Yayımdan itibaren on beş gün içinde itiraz edilmeyen istatistik kesinleşir. İstatistiğin gerçeğe uymadığı gerekçesiyle bu süre içinde Ankara İş Mahkemesine başvurulabilir. Mahkeme bu itirazı on beş gün içinde sonuçlandırır. Mahkemece verilen karar, ilgililerce veya Bakanlıkça temyiz edilebilir. Yargıtay temyiz talebini on beş gün içinde kesin olarak karara bağlar." Yine aynı maddenin 7. fıkrasında da, "Bakanlık, yetkili sendikanın belirlenmesinde ve istatistiklerin düzenlenmesinde kendisine gönderilen üyelik ve üyelikten çekilme bildirimleri ile Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan işçi bildirimlerini esas alır." hükmüne yer verilmiştir.

6356 sayılı Kanun'un geçici 6. maddesinin 1. fıkrasında "41'inci maddenin birinci ve beşinci fıkraları ile 43'üncü maddenin ikinci ve dördüncü fıkralarında yer alan kurulu bulunduğu işkolunda en az yüzde üç üye şartı, Ekonomik ve Sosyal Konseye üye konfederasyonlara bağlı işçi sendikaları için Ocak 2013 istatistiğinin yayımı tarihinden 01/07/2016 tarihine kadar yüzde bir, 01/07/2018 tarihine kadar yüzde iki olarak uygulanır." hükmü öngörülmüştür.

Somut olayda, 26 Ocak 2013 tarihinde resmi gazetede yayımlanan, 6356 sayılı Kanun gereğince işkollarındaki işçi sayıları ve sendikaların üye sayılarına ilişkin 2013 Ocak ayı istatistiklerine göre, davacı sendikanın 1.788 üye ve % 0,34 oran ile işkolu barajının altında kaldığı ve toplu iş sözleşmesi ehliyetine sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Davacı sendika, 30.07.2013 tarihinde yayımlanan Temmuz 2013 istatistiklerinde de % 0,30 oran ve 1.582 üye ile yine toplu iş sözleşmesi ehliyetine sahip değildir.

Öncelikle işkolu barajının uluslararası sözleşmelere aykırı olduğu ve Anayasanın 90. maddesi uyarınca bu barajın dikkate alınamayacağı iddiasının bu davada ileri sürülüp sürülemeyeceği tartışılmalıdır. Yukarıda belirtilen kanuni düzenlemelerden de anlaşıldığı üzere, işkolu istatistiklerine itiraz, istatistiklerin gerçeği yansıtmadığı iddiası ile yapılabilir. Bir başka ifadeyle, işkolu istatistiklerine itiraz, istatistiklerdeki hatalara ilişkin olup, istatistik ile hukuki dayanaklarının uluslararası mevzuata uygunluğuyla ilgili değildir. Bu yönüyle işkolu barajı, işçi sendikasının ehliyeti ile ilgili bir konu olduğundan, davacının bu iddiasını yetki tespitine itiraz davasında ileri sürebileceği kabul edilmelidir. Bu belirlemeyi yaptıktan sonra davacının işkolundaki toplam işçi sayısı ile kendi üye sayısına ilişkin itirazları değerlendirildiğinde ise, mahkemece yapılan araştırma yetersiz olduğu gibi, bu konuda alınan bilirkişi raporu da hükme esas alınabilecek nitelikte değildir.

Davalı Bakanlık vekili tarafından, bilirkişi raporuna itiraz dilekçesinin ekinde sunulan CD içeriğinde, 2009 Temmuz istatistiklerinde davacı sendika üyesi gözüken işçiler ve bu işçilerin 2013 Ocak istatistiklerine kadar hangi sebeplerle sendika üyeliğini kaybettiği ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Mahkemece, davacı vekiline yeterli süre verilerek, anılan kayıtlara karşı davacı vekilinin beyanı alınmalı ve somut olarak toplam işçi sayısı ve üye sayısı yönünden hangi kayıtlara karşı itirazları olduğu belirlenmeli, bu hususta taraf delilleri toplanmalı ve somut tespitler yapılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ve araştırma ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten dolayı BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 17.02.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.